

Yttrande
2020-11-26

1 (10)
Dnr: SN2020/170

Handläggare
Processtödjare Lisa Svanberg
Telefon +46522697034
lisa.svanberg@uddevalla.se

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar gällande Ds 2020:18 "Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål"

Anledning till yttrande

Socialnämnden i Uddevalla har tagit del av de förslag till ändrade regler som föreslås i remissen avseende Ds 2020:18 "Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål och lämnar nedan synpunkter och förslag till förtydliganden/ändringar.

Sammanfattning

Förslagen som har lämnats är i sin helt positiva, tydligare och stärker i flera avseenden barnets situation. Förslagen ger också ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål av olika karaktär. Förslagen bidrar till att barnets situation stärks och att barnets delaktighet förbättras. Förslagen bidrar till en större tydlighet i upplysningar, underrättelseskyldighet, utredningsskyldighet, rapporteringsskyldighet och kommentarerna sekretessbestämmelserna blir enklare att förstå.

Synpunkter på avsnitt 15.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

1 § Bestyrker förslag.

2 § Beslut om tillfällig åtgärd

Kommentarer:

Det skulle vara positivt om möjligheten till "resersvforum" framgår i stycket och kanske också med hänvisning till 4 § om det. Stycket handlar egentligen om som är behörig att pröva frågan men inget om det framgår i ordalydelsen. Ordalydelsen blir tydligare om begreppet "behörighet" framkommer i ordalydelsen. Exempelvis ... görs till den tingsrätt som är *behörig*.

I andra stycket hänvisas till 6 a 7-9 b § § LVU. Ordalydelsen bör förändras så att den blir tydligare:

"Första stycket gäller inte om något annat följer av det som stadgas/ om omedelbart omhändertagande av 6 a och 7-9 § § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Yttrande
2020-11-26

2 (10)
Dnr: SN2020/170

Grunderna till varför ordalydelsen bör ändras är på grund av att det blir en tydligare upplysning i ordalydelsen om att det rör sig om omedelbart omhändertagande.

Det finns också möjlighet att fatta beslut om tillfälliga åtgärder enligt 1980-års Haagkonvention gäller förfarande om återlämnande av barn. Ordalydelsen som den är kan bli missvisande om inte dessa omständigheter inte tas med som tillfälliga åtgärder då endast artikel 15 i Bryssel II står med och inte artikel 27.2 och artikel 27.5

3 § Handläggning av ärende och barn får höras

Kommentarer:

2 st

Det är på samma sätt som i 11 kap. 10 § 4 st. socialtjänstlagen

Första meningen i ordalydelsen bör förändras för i syfte att den ska harmonieras med barnkonventionen och för att det ska förtydligas att barnets bästa ska ha avgörande betydelse eller i vart fall beaktas i högre utsträckning. Barnets bästa och delaktighet stärks om begreppet finns med i ordalydelsen.

”Barnet får höras inför domstolen, **om det är till barnets bästa** och särskilda skäl talar för det och det är **klarlagt** att barnet inte kan ta skada av att höras”

Det är viktigt att få med barnets bästa eftersom det är det som ska styra om barnet ska höras och det är också en harmonisering av barnkonventionen. I kommentarerna står det dock att vi ska vara lyhörda och hänvisning görs till SOU 2017:6 s. 547 och 548) om att socialtjänsten bör inhämta samtycket från föräldrarna vilket kan uppfattas som svårt att tyda utifrån ordalydelsen. Exempelvis så skulle man kunna lägga till barnets bästa:

”Om det är barnets bästa får barnet höras av socialnämnden utan vårdnadshavares samtycke och utan att vårdnadshavare är närvarande”

4 § Reservforum

Kommentarer:

Det tydliga med ordalydelsen är att det saknas hänvisning för vilka åtgärder som det skulle kunna bli aktuellt. Om det finns förutsättningar att hänvisa till åtgärder utifrån hänvisningar vore det smidigare att uppfatta när detta kan användas. En så kallad ”upplysning” vore bra, det vill säga om 4 § gör en lagrumshänvisning till vilka åtgärder som kan bli aktuella utifrån reservforum.

5 § Verkställighet

Kommentarer:

Bra att det förtydligas vad gäller de svenska verkställighetsbestämmelserna i relationen till förordningen så det inte uppstår oklarheter i detta.

Yttrande
2020-11-26

3 (10)
Dnr: SN2020/170

6 § Vägran av erkännande eller verkställighet

Kommentarer

Bra att kravet på verkställbarhetsförklaring tas bort helt. Bestyrker helt det förslaget. Bra att vägransgrunderna förtydligas. Ett oroväckande moment är att kravet på översättning gör att vidare åtgärder hindras bortsett från skyddsåtgärder och på vilket sätt är det barnets bästa. Frågan är om det behöver framstå som en grund och om inte handläggningen kan fortsätta samtidigt som översättning äger rum. Översättningen får för stark roll i processen.

Kommentarer

7 § Lite otydligt ibland när lag om domstolsärenden och ärendelagen skrivs på olika sätt. Lite otydligt kan det bli då förordningen inte innehåller regler om fördelning av rättegångskostnader. Det bör bli tydligare framgå att med ärendelag menas lag om domstolsärenden men det behöver inte vara med, mest synpunkt på att det var lite otydligt.

8 § Rättelse och återkallelse av intyg

Kommentarer

Det framgår att materiella fel kan självmant rättas av myndigheten. Kan uppkomma en risk med hur myndigheter tolkar materiella fel.

9 § Kommentarer

Ordalydelsen bör förändras så att begreppet uppenbart finns med, ”... om det inte är **uppenbart** obehövligt.”

10 § Kommentarer

Formuleringen kan uppfattas som otydligt då det framkommer att upplysningar ska samlas in. Formuleringen bör fokusera på:

”En socialnämnd **ansvarar** för att rapportera om ett barns situation enligt Bryssel II-förordningen (artikel 80.1 a i). Nämnden ska också **utreda** förälders, anhörigs eller annans persons lämplighet att **tillgodose barnets behov** i enlighet med vad som framgår av förordningen (artikel 80.1 b).

Begreppet att samla in upplysningar blir för otydligt och man tappar också fokus på att fokus ska ligga på att vi behöver få en kunskap om vilka behov barnet har och hur kan förälder eller närstående tillgodose de behoven.

11 § Godkänna placering

Kommentarer

Önskvärt om man lägger till en mening. ”Medlemsstat kan således inte placera ett barn i Sverige utan godkännande från socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat”

Grunderna till detta är för att det bli betydligt tydligare för medlemsstaterna på vilket sätt en placering i en annan medlemsstat kan komma till stånd är kravet på att socialnämnden behöver inkomma med godkännande. Risken finns annars att

Yttrande
2020-11-26

4 (10)
Dnr: SN2020/170

medlemsstaterna inte i tillräcklig omfattning uppfattar det som ett krav om det inte framgår tydligare i ordalydelsen och det stärker också barnets rätt att det ska finnas ett beslut från nämnden med tydligt utredningsunderlag innan placering äger rum.

Synpunkter på författningsförslag

Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

Positivt författningsförslag och behövligt med tydligare kompletterande bestämmelser. Det är viktigt att barnets bästa och delaktighet stärks ännu mer (se kommentarer). Det uppkommer fler ärenden där bestämmelserna till Bryssel II-förordningen blir mer tillämpliga och det är positivt att handläggningen blir tydligare för medlemsstaterna.

Förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållande rörande äktenskap och förmynderskap

Positiv inställning. Bra att begreppet *avgöranden* finns med och att det blir tydligare i lydelsen då internationella bortföranden av barn utifrån förordning finns med.

Förslag till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling

Positiv inställning. Bra att begreppet *avgöranden* finns med och att det blir tydligare i lydelsen då internationella bortföranden av barn utifrån förordning finns med.

Förslag till lag om ändring i lagen (1973:053) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader

Positiv inställning. Bra att begreppet *avgöranden* finns med och att det blir tydligare i lydelsen då internationella bortföranden av barn utifrån förordning finns med.

Förslag till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område

Positiv inställning. Bra att begreppet *avgöranden* finns med och att det blir tydligare i lydelsen då internationella bortföranden av barn utifrån förordning finns med. Bestyrker ändring.

Förslag till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn

Positiv inställning. Bra att begreppet *avgöranden* finns med och att det blir tydligare i lydelsen då internationella bortföranden av barn utifrån förordning finns med.

Yttrande
2020-11-26

5 (10)
Dnr: SN2020/170

Vad gäller 5 st. Syftet med formuleringen bör vara att barnets röst och delaktighet ska stärkas utifrån barnkonventionen. ”Så långt det är möjligt” kan bli svårt att tolka och ”barnets inställning” blir för vagt. Det finns skäl att uppfatta lydelsen för vagt och otillräckligt. Istället bör utgångspunkten vara att barnet alltid ska höras om det inte är uppenbart obehövt.

Exempelvis:

... *skall rätten alltid höra barnets uppfattning i frågan om det inte är uppenbart obehövt eller inte till barnets bästa*” Barnets bästa bör finnas med i lydelsen.

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Positiv inställning. Bra att begreppet *avgöranden* finns med och att det blir tydligare i lydelsen då internationella bortföranden av barn utifrån förordning finns med. Bestyrker ändring.

Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Positiv inställning. Bra att begreppet *avgöranden* finns med och att det blir tydligare i lydelsen då internationella bortföranden av barn utifrån förordning finns med. Positivt att det tillkommer en upplysning i 11 kap. 2 §. Bestyrker ändring.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Positiv inställning. Bra att begreppet *avgöranden* finns med och att det blir tydligare i lydelsen då internationella bortföranden av barn utifrån förordning finns med.

Positivt att det blir tydligare med sekretess vad gäller internationellt samarbete i frågor om föräldrans ansvar, internationella bortföranden av barn och åtgärder till skydd för barn.

Bra att ”och 7 a §” läggs till i ordalydelsen i 8 §.
Bestyrker således ändring.

Förslag till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention 1 st. Inga synpunkter. Formuleringen är tydlig.

Det framgår i ordalydelsen i 3 st. att föräldrarna och barnet ska höras innan socialnämnden lämnar upplysningar om det inte är olämpligt. Formuleringen bör stärkas genom att belysa vikten av att samtal med barnet i form av : ”Innan socialnämnden lämnar upplysningar skall den, som utgångspunkt höra barnet och föräldrarna om det inte finns skäl som talar för att det inte är till barnets bästa”
Positivt att det beskrivs att barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande. Det stärker barnets situation.

Yttrande
2020-11-26

6 (10)
Dnr: SN2020/170

Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

1-5 § Tillstyrker ordalydelsen. Den är tydlig och bra.

6 § Det framgår att en kopia av beslutet ska sändas samma dag till Kronofogdemyndigheten. Är syftet att kopian ska sändas samma dag eller är syftet att Kronofogdemyndigheten ska motta beslutet samma dag? Om syftet är att det ska mottas behöver det förtydligas i texten.

9-11 §§ Det är bra att det blir tydligt att det krävs en auktoriserad translator att bestyrka översättningen och att översättningar behöver vara på svenska eller engelska. Det är inte uteslutet att myndigheten kan hamna i situationer då handlingen behövs både på engelska och svenska. Frågan är då om det behövs ett *och* istället för *eller*.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1949:661) om skyldighet för domstol att lämna uppgifter i mål och ärenden enligt föräldrabalken
Bestyrker ändring. Föreslagen lydelse blir tydligare.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1983:490) om skyldighet för domstol att lämna uppgifter i mål om äktenskapsskilnader m.m.
Bestyrker förslag. Bra att det förtydligas att domstolen ska sända motsvarande underrättelse.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna
Bestyrker förslag till ändring.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret
Bestyrker förslag till ändring.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1989:177) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m och om överflyttning av barn
Förslagen lydelse bör ändras för att stärka barnets situation och inställning i lydelsen vad gäller *sista meningen*. Det kan uppfattas som abstrakt att myndigheten ska göra vad som går att göra. Han eller hon bör ändras till *hen*. Lydelsen bör förändras så att den beaktar barnets bästa: ”*Hen skall inhämta barnets inställning om det inte anses vara uppenbar obehövt och ej till barnets bästa*”

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2006:467) om verkställighet av vårdnadsavgöranden
Bestyrker förslag till ändring.

Yttrande
2020-11-26

7 (10)
Dnr: SN2020/170

Kapitel 3 En ny Bryssel II-förordning

Innehållet är tydligt och tillämpningsområdet bra. Positivt att det blir tydligare vad som är civilrättsliga frågor i den nya förordningen. Det är i linje med EU-domstolens avgörande i ett mål om omedelbart omhändertagande. Barnets rätt att uttrycka sina åsikter stärks även om det kan bli ännu tydligare och stärkas ännu mer i lydelsen. Det är särskilt viktigt att det tydliggörs att utgångspunkten ska vara att barnets inställning ska höras om det inte finns skäl som talar för att det inte är till barnets bästa.

Positivt att kravet på avskaffande av kravet på verkställbarhetsförklaring tas bort och att vägransgrunder tydliggörs. Positivt att det blir en bättre harmonisering av vissa verkställighetsregler.

Positivt att reglerna om gränsöverskridande placeringar förtydligas men framför allt att det alltid ska krävas ett godkännande av den mottagande medlemsstaten något som har varit lite otydligt innan.

Kapitel 4 Nya kompletterande författningar

Positivt med en mer dynamisk hänvisningsteknik. Positivt att hänvisningarna omfattar eventuella ändringar i förordningen. Bestyrker att nuvarande hänvisningar behålls men att hänvisningarna till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med hänvisningar till 2019 års Bryssel II-förordning.

Kapitel 5 Interna behörighetsregler

Bestyrker förslaget. Vad gäller tillfälliga skyddsåtgärder och det som anges på sidan 69 om att barnet ska få höras i domstolen utifrån nya kompletteringslagen är det viktigt att stärks att barnet som utgångspunkt skall höras om det finns inte är uppenbar obehövt och ej till barnets bästa. Viktigt att barnet får höras utan medgivande från föräldrar och utan att de är närvarande. På sidan 70 framgår att om föräldrarna motsätter sig ett samtal med barnet så skall den som ska ha samtalet med barnet vara lyhörd inför detta. Om bedömning har gjorts att det är till barnets bästa att samtal genomförs och föräldrar motsätter sig detta då finns det risk att föräldrarnas rätt att motsätta sig ett samtal i förhållande till barnets rätt att komma till tals blir för stark om formuleringen kvarstår, det vill säga att socialnämnden exempelvis ska vara "lyhörd". Det finns anledning att beskriva närmare vad som menas med det eller förändra den beskrivningen så att barnets rätt blir starkare i denna del.

Positivt att det har tydliggjorts att socialnämnden kan besluta om att omhänderta barn omedelbart även i det fall svenska domstolar ej bedöms som behöriga att beslutade om detta. Det stärker barnets situation och förhindrar att barn kan komma till skada.

Kapitel 6 Barnets delaktighet

Förslaget behöver stärkas för att stärka barnets delaktighet. Det bör framgå av förslagets lydelse att utgångspunkten ska komma till tals om det inte finns

Yttrande
2020-11-26

8 (10)
Dnr: SN2020/170

uppenbart starka skäl som talar emot det och det inte bedöms till barnets bästa. Begreppet barnets bästa är något som saknas i flera förslag som berör barnets delaktighet och det är av vikt att det framgår i lydelsen. Om barnet inte kommer till tals eller är delaktigt behöver också orsaken och skälen till detta framgå i större utsträckning. Det bör exempelvis finnas synnerligen starka skäl att godkänna en placering över landsgränserna om barnet inte kommer till tals. Det framgår också att barnets inställning ska klarläggas på annat sätt så långt det är möjligt. Om utgångspunkten är att myndigheten ska göra allt som går för att barnet ska komma till tals är det viktigt att uttömma andra sätt att inhämta eller klarlägga barnets inställning. Det är dock viktigt att inte föräldrarnas delaktighet tar över barnets delaktighet, det vill säga det finns en risk att på annat sätt leder till att föräldrarnas inställning stärks om det är de som framför barnets inställning. På annat sätt behöver i så fall som utgångspunkt vara på annat sätt än genom kontakt med föräldrarna som utgångspunkt.

Kapitel 7 Erkännande och verkställighet

7.1 Erkännande och verkställighet enligt den nya Bryssel II-förordningen

Positivt att det införs att ett antal olika rättssäkerhetsgarantier i förordningen med fokus på brister i utländska förfarandet eller avgöranden. Vad gäller prövningsordningen

7.2 Verkställighet

Bestyrker förslaget. Positivt att nya förordningen fortsatt inte har något krav på att det utländska avgörandet ska ha vunnit laga kraft. På sidan 95-95 beskrivs att inga andra verkställighetsåtgärder får vidtas innan översättningen har ägt rum om det inte föreligger skyddsbehov. Frågan blir om det starka kravet står i proportion till nödvändigheten i att behöva vidta andra åtgärder medan översättning pågår. Frågan under hur lång tidsperiod är det skäligt att invänta översättningen. Detta stycke bör förtydligas.

7.3 Behörig domstol i särskilda vägransärenden

Bestyrker förslag. Positivt att det tydliggörs under vilka förutsättning ett ärende kan inledas på samt att vägransgrunder förtydligas i olika processer.

7.4 Processlag för särskilda vägransärenden

Bestyrker förslag.

7.6 Officiella handlingar och överenskommelser

Bestyrker förslag. Viktigt att det blir tydligt vilka kriterier som krävs för att konstatera att socialnämnden är internationellt behörig. Det framgår att socialnämnden kan behöva kontrollera om nämnden är behörig då folkbokföringsadress inte i sig är ett tillräckligt verktyg. Det finns att det uppstår en otydlig för nämnden på vilket sätt detta ska kunna konstateras.

Yttrande
2020-11-26

9 (10)
Dnr: SN2020/170

Kapitel 8 Internationella bortföranden av barn

Bestyrker förslag. Positivt att tidsfristen i förordningen är strängare formulerad än vad det stadgas i överflyttningslagen. Det får anses vara till barnets bästa att ärendet hanteras så skyndsamt så möjligt. Positivt att svensk domstol kan med stöd av det som framgår i förordningen gällande avgörande om återlämnande kan verkställas utan att det har vunnit laga kraft. Reglerna för att vägra återlämnande är också tydliga. Det är viktigt att tydliggöra artikel 15 i 1980 års Haagkonvention vad gäller möjligheten för domstolen att besluta om tillfällig skyddsåtgärd.

Kapitel 9 Placering över landsgränserna

Bestyrker förslag. Det är en viktig nyhet i förordningen att placering över landsgränserna alltid ska kräva ett godkännande av mottagande land. Bestyrker att mottagande land normalt sätt ska erkänna det utländska placeringsbeslutet vid godkännande och att uppföljning av vård äger rum på liknande sätt som vid inrikes placeringar. Bestyrker tidsfristerna. Det är viktigt att utredning genomförs på ett noggrant sätt för att säkerställa om det är barnets bästa att placering genomförs. Det framgår att vid godkännande ska en rapport om barnet. Det är lite oklart och otydligt hur rapporten ska utformas och vilka likheter rapporten har vad gäller en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL vad gäller barnets behov. Rapportens utformning och likheter eller skillnader i förhållande till en utredning vid inhemsk placering behöver förtydligas.

Kapitel 10 Samarbete och information

Bestyrker förslag. Instämmer i att den nya förordningen är mer utförlig vad gäller vilka uppgifter som ingår i Centralmyndighetens uppdrag i dessa frågor. Positivt att det föreskrivs en ny regel i förordningen som anger att centralmyndigheten under vissa förutsättningar ska bistå med att utforska var barnet befinner sig. Detta stärker barnets situation och får anses vara till barnets bästa. Informationsskyldigheten och regleringen kring bland annat hemvistfrågan tydliggörs i högre utsträckning. Hemvistfrågan är annars en sådan fråga som är svårtolkad och svårtillämpad då det är många faktorer som ska beaktas. Positivt att bestämmelserna i förordningen är obligatoriska. Positivt att anmälnings- och underrättelseskyldigheten stärks och att det kan finnas andra aktörer som kan omfattas av detta.

Kapitel 11 Sekretess och behandling av personuppgifter

Bestyrker förslag. Instämmer i att det inte krävs någon särskild sekretessbrytande bestämmelse för att centralmyndigheten ska kunna genomföra sina skyldigheter enligt 2019 års Bryssel II-förordning.

Kapitel 12 Övriga frågor

12.1-12.5 Bestyrker samtliga förslag.

Kapitel 13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Bestyrker förslag.

Yttrande
2020-11-26

10 (10)
Dnr: SN2020/170

Kapitel 14 Konsekvenser av förslagen

Bestyrker bedömning. Instämmer i att förslagen stärker rättssäkerheten för barn och föräldrar samt att handläggningen effektiviseras. Instämmer i att det kommer att bli positiva konsekvenser för enskildas. Instämmer i att inte uppstår några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män. Instämmer i att det stärker barnens situation vad gäller att barn och föräldrar kan undvika ytterligare vårdnadstvist då det blir enklare att verkställa avgörandet i EU. Vad gäller kommunerna så borde det inte bli ett merarbete vad gäller att klarlägga barnets inställning då det är något som kommunen redan ska göra. Det merarbete som kan uppstå är behovet av information och utbildning.

Beslut

Att avge socialtjänstens yttrande gällande Ds 2020:18 ”Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål som remissvar.

Uddevalla 2020-11-27

.....
Roger Granat
Socialchef